

نوین گام

مرجع آموزش ابتدایی، دبیرستان و کنکور

ما توی این مسیر هواتون رو داریم

چجوری؟! اینجوری

ای نام نه بهترین - آفاز

درسنامه و سوالات

درس ۴

مطالعات اجتماعی پایه نهم

تهیه و تنظیم:

علیرضا عابدی

دبیر درس مطالعات اجتماعی شهرستان دیر

درس ۴

آب فراوان

هوای پاک

نکات مهم درس:

- اقیانوس آرام (کبیر) پهناورترین و عمیق ترین اقیانوس کره زمین است. گودال ماریانا با عمق ۱۱۰۰۰ کیلومتر در نزدیکی مجمع الجزایر فیلیپین در این اقیانوس قرار دارد.
- کف اقیانوس ها و دریاها همانند سطح خشکی ها، ناهمواری های فراوانی دارد، اما مطالعه درباره آنها به دلیل فشار زیاد آب، تاریکی و دمای کم در اعماق دریا با دشواری های بسیار روبرو است.
- فلات قاره : ناحیه ای کم عمق با ژرفایی کمتر از ۲۰۰ متر در جاهایی در اقیانوس ها و خشکی ها تماس دارند را فلات قاره (ایوان خشکی) می گویند که از نظر وجود منابع سرشار نفت و گاز و جزایر ماهیگیری اهمیت زیادی دارند.
- شیب قاره: بعد از فلات قاره، ناگهان شیب اقیانوس ها زیاد می شود و تا عمق ۲۰۰۰ تا ۵۰۰۰ متری را شیب قاره می گویند.
- اهمیت اقیانوس ها: یکی از منابع مهم تأمین غذا برای انسان، حمل و نقل کم هزینه با کشتی ها و تأمین غیر مستقیم منابع آب شیرین می باشند.
- علل آلودگی اقیانوس ها: (۱) ریختن زباله های سمی کارخانه ها و مواد جدا نشدنی در اقیانوس ها (۲) دفن زباله های اتمی توسط برخی کشورها در اقیانوس ها (۳) صید بی رویه و انبوه ماهی .
- مهمترین عوامل موثر بر آب و هوای جهان: (۱) زاویه تابش خورشید و عرض جغرافیایی
(۲) ارتفاع از سطح دریا
(۳) فشار هوا و باد
(۴) دوری و نزدیکی به اقیانوس ها و دریاها

سوالات درست و نادرست

۱. در نواحی مرتفع و بر فراز قله ها و دامنه ها ، دما پایین تر از نواحی پست است. ص غ
۲. شیب قاره که بخشی از اقیانوس است از نظر منابع نفت و گاز اهمیت دارد. ص غ
۳. کم هزینه ترین نوع حمل و نقل با میلیون ها تن بار در جهان در اقیانوس ها امکان پذیر است. ص غ
۴. پایین ترین لایه جو که نزدیک به سطح زمین است ، ورد سپهر (تروپوسفر) نام دارد. ص غ
۵. جنگل های کنگو آفریقا دارای آب و هوای گرم و خشک است. ص غ
۶. نزولات جوی و آب های زیر زمینی و یخچال ها بخشی از هیدروسفر هستند. ص غ
۷. اقیانوس آرام ، پهناور ترین و عمیق ترین اقیانوس جهان است. ص غ
۸. خشکی ها زودتر از آب ها گرم می شوند و سریع تر گرمای خود را از دست می دهند. ص غ
۹. هر چه از سطح زمین بالاتر برویم ، فشار هوا کمتر می شود. ص غ
۱۰. معمولاً فلات قاره ها از لحاظ منابع نفت و گاز و ماهیگیری اهمیت زیادی دارند. ص غ
۱۱. فشار هوا در یک مکان متغیر است و کم و زیاد می شود. ص غ
۱۲. هر چه از استوا به سمت عرض های جغرافیایی بالاتر حرکت کنیم دمای هوا کاهش می یابد. ص غ
۱۳. هوا همیشه از جایی که فشار کمتری دارد به سمت جایی که فشار بیشتری دارد جریان می یابد. ص غ
۱۴. در لایه پوشین سپهر (استراتوسفر) هر چه از سطح زمین بالاتر می رویم دمای هوا کم می شود. ص غ
۱۵. شیب قاره در ژرفای ۵۰۰۰ متر دیده می شود. ص غ
۱۶. شیب قاره محل وجود نفت و گاز می باشد. ص غ

سوالات وصلی کردنی

۱. گزینه های مربوط به هم را با خطی به یکدیگر وصل کنید. (توجه کنید یک گزینه درست چپ اضافه است)

الف) عمیق ترین گودال اقیانوسی جهان	- نیوفونلند
ب) از مهمترین مناطق صید ماهی جهان	- گلف استریم
	- ماریانا

سوالات کامل کردنی

۱. در دو طرف مدار استوا تا مدار های راس السرطان و ..... منطقه آب و هوایی گرم به وجود آمده است.
۲. بعد از فلات قاره ، ناگهان شیب زیاد می شود و تا عمق ۲۰۰۰ تا ۵۰۰۰ متری ادامه می یابد ، که به این بخش ..... می گویند.
۳. عبور جریان آب سرد گرینلند از کناره های کشور ..... باعث بروز سرمای شدید در کناره ها می شود.
۴. پایین ترین لایه جو که نزدیک به سطح زمین است ..... نام دارد.
۵. اقیانوس ..... پهناورترین اقیانوس کره زمین می باشد.
۶. تشکیل ابرها و بسیاری از تغییرات آب و هوایی در لایه ..... صورت می گیرد.
۷. در کره زمین منطقه گرم در دو طرف ..... تا مدارهای رأس السرطان و رأس الجدی قرار دارد.
۸. مهمترین منطقه صید ماهی جهان محل تلاقی آب های ..... و سرد است.
۹. به ازای هر ۱۰۰۰ متر ارتفاع دما ..... درجه کاهش می یابد.

سوالات چهار گزینه ای

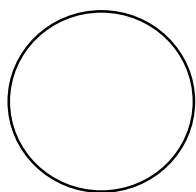
۱. بعد از فلات قاره ، کدام ناهمواری اقیانوسی قرار دارد؟
(الف) شیب قاره (ب) دشت اقیانوسی (پ) جزیره (ت) گودال اقیانوسی
۲. کدام گاز بیشترین درصد جو زمین را تشکیل می دهد؟
(الف) نیتروژن (ب) اکسیژن (پ) دی اکسید کربن (ت) بخار آب
۳. تشکیل ابرها و بسیاری از تغییرات آب و هوایی در کدام لایه هواکره (اتمسفر) صورت می گیرد؟
(الف) ورد سپهر (ب) پوشن سپهر (پ) میان سپهر (ت) دما سپهر
۴. کوه نوردی از نقطه (الف) با ارتفاع ۲۰۰۰ متر و دمای ۵ درجه سانتی گراد به نقطه (ب) با ارتفاع ۴۰۰۰ متر ، صعود کرد؛ دمای هوا در نقطه (ب) چند درجه سانتی گراد است؟
(الف) -۷ (ب) +۱۲ (پ) +۷ (ت) -۱۲
۵. شامل اقیانوس ها و دریاها ، دریاچه ها ، رود ها ، آب های زیر زمینی ، یخچال ها و نزولات جوی است :
(الف) اتمسفر (ب) لیتوسفر (پ) هیدروسفر (ت) بیوسفر
۶. کدام مورد از دشواری های اکتشاف اقیانوس ها و بستر آن ها نیست؟
(الف) فشار زیاد آب (ب) تاریکی (پ) گودال ها (ت) دمای کم
۷. نزولات جوی جز کدامیک از محیط های سیاره زمین است؟
(الف) سنگ کره (ب) آب کره (پ) هوا کره (ت) زیست کره
۸. کدام جمله در مورد فشار هوا و جریان باد صحیح تر است؟

- الف) هوای سرد نسبت به هوای گرم فشار کمتری دارد. ب) فشار هوا در یک مکان همیشه ثابت است.
 پ) هوا همیشه از مناطق کم فشار به سمت مناطق پر فشار در جریان است.
۹. در لایه ورد سپهر (تروپوسفر) هر چه از سطح زمین بالاتر می رویم دمای هوا به ازای هر ۱۰۰ متر چند درجه کاهش می یابد؟
 الف) ۶- درجه ب) ۶+ درجه پ) ۴- درجه ت) ۴+ درجه
۱۰. در کدامیک از ناهمواری ها کف اقیانوس نفت و گاز استخراج می شود؟
 الف) ایوان خشکی ب) شیب قاره پ) گودال اقیانوسی ت) دشت اقیانوسی
۱۱. اگر از قله ای به ارتفاع ۵۰۰۰ متر بالا برویم ، دما چند درجه سانتی گراد کاهش می یابد؟
 الف) ۲۰ ب) ۲۵ پ) ۳۰ ت) ۳۵
۱۲. کدام گزینه در مورد فلات قاره (ایوان خشکی) نادرست است؟
 الف) ژرفای ۲۰۰۰ متر ب) مناسب بودن ماهی گیری پ) وجود منابع سرشار نفت و گاز ت) وجود جزایر گوناگون
۱۳. لایه ازن در کدام بخش از هوا کره قرار دارد؟
 الف) فروسفر ب) ترموسفر پ) هیدروسفر ت) تروپوسفر
۱۴. تشکیل ابرها و بسیاری از تغییرات آب و هوایی در این لایه صورت می گیرد:
 الف) استراتوسفر ب) افروسفر پ) تروپوسفر ت) ترموسفر
۱۵. کدام جمله نادرست است؟
 الف) فشار هوا در سطح دریاها و در ارتفاعات و کوهستان ها زیاد است.
 ب) هوای گرم فشار کمتر و هوای سرد فشار بیشتری دارد.
 پ) هوا همیشه از جایی که فشار زیاد است به سمت جایی که فشار کمتری دارد ، جریان می یابد.
 ت) هوای سرد سنگین است و به پایین و هوای گرم سبک است و به سمت بالا صعود می کند.
۱۶. دراز گودال ماریانا در کدام اقیانوس قرار دارد؟
 الف) آرام ب) اطلس پ) هند ت) منجمد شمالی

سوالات کوتاه پاسخ:

۱. نام لایه ای گازی در جو زمین که از تابش اشعه های زیان آور به زمین جلوگیری می کند؟
۲. نام عمیق ترین گودال اقیانوسی که در غرب اقیانوس آرام و شرق جزایر فیلیپین قرار دارد؟
۳. تشکیل ابرها و بسیاری از تغییرات آب و هوایی در کدام لایه هوا کره صورت می گیرد؟
۴. یک مورد از دلایل اهمیت فلات قاره (ایوان خشکی) را بنویسید .
۵. در کوه های کم ارتفاع و گنبدی، شکل دره ها به چه شکلی درآمده اند؟

۱. چرا هرچه از استوا به طرف قطب ها پیش می رویم ، گرمای کمتری به زمین می رسد؟
۲. چه عواملی کاوش های علمی در اقیانوس ها و بستر آن ها را با دشواری های زیادی رو به رو می کند؟
۳. فلات قاره (ایوان خشکی) را تعریف کنید.
۴. در جمله زیر یک غلط علمی وجود دارد ، بدون تغییر فعل ، جمله درست را جایگزین آن کنید.
حمل تلاقی آب های گرم و سرد اقیانوس ها ، از مهمترین مناطق استخراج معدن جهان است.
۵. (اقیانوس ها و دریاها موجب اعتدال دمای نواحی مجاور خود در زمستان و تابستان می شوند و گرما و سرمای مناطق را کاهش می دهند)
این مطلب مربوط به کدامیک از عوامل موثر بر آب و هوای جهان است؟
۶. دمای کره زمین به دلیل اقدامات نادرست انسان در حال افزایش است ، دو مورد از پیامد های ناخوشایند گرم شدن زمین را بنویسید:
۷. چرا اقیانوس آرام را عمیق ترین اقیانوس جهان می دانند؟
۸. دو شهر A و B در عرض ۴۰ درجه شمالی قرار دارند ولی شهر B از نظر دما سردتر از شهر A است. به نظر شما چه عواملی باعث این اختلاف دما شده است؟
۹. دو اهمیت فلات قاره (ایوان خشکی) را بنویسید:
۱۰. عوامل موثر بر آب و هوای جهان را نام ببرید:
۱۱. سفر به اعماق اقیانوس ها و شناخت این محیط زیبا ، دشوار تر از صعود به قله هاست . چرا؟
۱ ..... ۲ ..... ۳ .....
۱۲. بر اثر یکسان نتابیدن نور خورشید به سطح زمین سه منطقه اب و هوایی به وجود می آید ، آن ها را بنویسید.
-۱ -۲ -۳
۱۳. پیشنهاد شما دانش آموزان ، برای حفاظت از اقیانوس ها (که یکی از منابع تامین غذای انسان است) چیست؟ یک مورد.
۱۴. فایده لایه ازن چیست؟
۱۵. فلات قاره ها از نظر وجود چه چیزهایی دارای اهمیت هستند؟
۱۶. به چه دلیل اقیانوس ها و دریاها موجی اعتدال دما نواحی مجاور خود در زمستان و تابستان می شوند؟
۱۷. بر روی شکل ، مهمترین مناطق آب و هوایی زمین را با رسم مدار نشان دهید.
۱۸. رابطه ارتفاع و دما را بنویسید.
۱۹. باد چگونه به وجود می آید؟
۲۰. شما برای جلوگیری از افزایش دمای کره زمین چه پیشنهاداتی می توانید ارائه دهید. (۲ مورد)

۲۱. کدام عامل موثر بر آب و هوا موجب شده رشته کوه البرز مانع نفوذ رطوبت به نواحی داخلی ایران شود؟

۲۲. دوری و نزدیکی به اقیانوس ها و دریاها چه تأثیری بر آب و هوا دارد؟

۲۳. انسان ها چگونه می توانند اقیانوس ها را آلوده نموده و به محیط زیست آسیب برسانند؟

۲۴. نمودار زیر را کامل کنید.

۲۵. دو دلیل اهمیت اقیانوس ها برای انسان را بنویسید.

۱ ..... ۲ .....

۲۶. چرا در مناطقی مانند نیوفوندلند و شرق ژاپن از مناطق مهم ماهیگیری جهان هستند؟

۲۷. دو مورد از عوامل آلودگی آب اقیانوس ها را بنویسید.

۲۸. هر چه از مدار استوا به عرض های جغرافیایی بالاتر حرکت کنیم، دمای هوا کاهش می یابد و در نواحی مجاور قطب ها کمترین میانگین

دمای سالانه دیده می شود. این مطلب مربوط به کدام یک از عوامل موثر بر آب و هوای جهان است؟

۲۹. چرا اغلب کشورهای حوزه خلیج فارس به منطقه فلات قاره بسیار اهمیت می دهند؟

۳۰. محل تلاقی آب های سرد و گرم اقیانوس ها مانند : شرق و ژاپن، دارای چه اهمیت اقتصادی می باشد؟

بیاور:

۱. یکی از حرکات آب دریاها ..... می باشد.

۲. مساحت اقیانوس آرام حدوداً صد برابر این کشور است.

۳. نام دیگر لایه تروپوسفر چیست؟

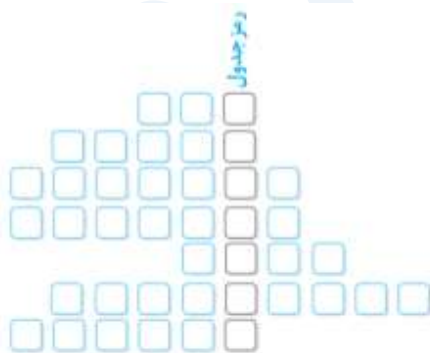
۴. رشت هکوه بلند جهان که در شمال هند واقع است.

۵. به ازای هر ..... متر ارتفاع، دما ۶ درجه سانتی گراد کاهش می یابد.

۶. نام دیگر فلات قاره است.

۷. ۲۱ درصد هواکره را این گاز تشکیل می دهد.

رمز جدول:

نوین گام

مرجع آموزش ابتدایی، دبیرستان و کنکور

ما توی این مسیر هواتون رو داریم

چجوری؟! اینجوری

